

HOE BURGEMEESTER MOONEN EN JOOP HOFFMANS DEN DOOD VONDEN EN VINCENT HOFFMANS ZIJN LEVEN REDDE.

Na de eerste en ergste schok over den wreeden en gruwelijken moord op burgemeester Moonen en Joop Hoffmans voorbij is, achten wij den tijden gekomen in een sober, doch zoo volledig mogelijk verslag dit vreeselijke gebeuren voor de geschiedenis onzer gemeente vast te leggen en voor het nageslacht te bewaren.

(...) De menschen waren door het dolle heen [= op 5 September], de Duitsche afdeelingen hier en daar verkeerden in de grootste wanorde en onze bevrijding zou slechts een kwestie van uren zijn. Reeds werd een aanvang gemaakt van het ophalen van landverradelijke elementen, de vlaggen kwamen voor den dag en het zoo lang gemiste Oranje zag men weer in de straten verschijnen.

Het droeve spel begint

(...) De droeve historie begint reeds vroeg, op Woensdagmorgen [= 6 September]. In de hal van ons Raadhuis wachten een paar vrouwen - de eene was gehuwd met den landwachter van Gijzel, de andere haar nichtje van Bokstate - om bij de burgemeester te worden toegelaten. (...) De burgemeester was in conferentie en kon haar nog niet ontvangen. (...) Hier hadden inmiddels enkele kleine Duitsche troepenverplaatsingen plaats en de vrouwen trachten verschillende vrachtauto's aan te houden, wat echter op niets uitliep, tot een colonne Nederlandsche SS per rijwiel doorkwam (...) zij werden verwezen naar de woning van Mevr. Hoffmans-Zijlmans. (...)

Een zusje opende de deur en op de vraag van de kerels of vader thuis was, antwoordde zij heel verwonderd van nee: vader was reeds lang dood. "Je broers dan misschien?" Dat wist ze niet. Maar op deze vragen gaven de twee vrouwen al snel antwoord. "Ja, die wel, kijk maar, ze staan boven voor het raam." (...) Verschillende SS-kerels stormden naar boven. Daar werd alles overhoop gehaald. Men vond een radio en een vlag met Oranjewimpel, die boven uit het raam op straat gegooid werden, terwijl de 25-jarige Vincent en zijn 18-jarige broer Joop mee naar beneden gesleurd werden.

De burgemeester komt ten tooneele

De burgemeester zag den stoet aankomen, triomfantelijk begeleid door de twee wijven (...) er komt reeds een eerste klas vagebond binnengestormd met openhangende tuniek en fladderende halsdoek, die zei dat de burgemeester direct mee moest. "De landwachters moesten terstond worden vrijgelaten, anders zul je worden doodgeschoten", was de sinistere voorspelling. (...) Om beurten en hartroerend betuigden Joop en Vincent hunne onschuld en ook de burgemeester deed al zijn best het grootste leed te voorkomen, maar hun woorden vonden geen toegang in het onmeedoogend gemoed der beulen. (...)

Pogingen tot redden

Op de pas ingerichte post van Roode Kruis kon men dit heele tafereel volgen (...) men was teneinde raad en besloot nog een laatste redmiddel toe te passen. Een der agenten belde een adres op en kwam terug met de verrassende boodschap dat de landwachters binnen een kwartier werden vrijgelaten. (...) Wie zou de boodschap van de terugkeer der landwachters gaan brengen? Dokter Lenglet nam de zware taak op zich (...). Hij kreeg gehoor, men zou wachten, maar geen landwachter kwam opdagen. Men dacht toen dat men door dokter Lenglet voor den gek gehouden was en hij kon bij de andere drie gaan staan (...). De burgemeester wordt om beurten met dokter Lenglet en de gebroeders Hoffmans naar den politiepost gevoerd. De lasteraarsters, de eenige schuldigen van alle ellende, schijnen intusschen beste vriendschap met de moordenaars gesloten te hebben. (...)

Het was inmiddels één uur geweest en nog steeds staan de vier mannen onder den lantaarn, waar onze burgemeester met

hartstochtelijke woorden voor het leven der anderen en vooral voor dat van dokter Lenglet pleitte, die toch met de geheele aangelegenheid niets had uit te staan, pas was afgestudeerd en eerst enkele maanden in deze gemeente gevestigd. Het gelukkige resultaat was dat dokter Lenglet tenslotte werd vrijgelaten.

Vooruit, het is tijd?

De Pastoor (...) nam de zaak op zich die hij als geestelijk leidsman moest vervullen. De veroordeelden werden gebiecht en hij sprak hen moed in voor hun laatste oogenblikken (...) het was een hartverscheurend tafereel, maar er werd een ruw einde aan gemaakt, toen een der lui riep: "Vooruit, het is tijd". (...) Om ongeveer een kwart na één werden de burgemeester en Vincent en Joop achter het Raadhuis gevoerd. Tien á twaalf Nederlandsche SS, met het geweer in den aanslag, erachter. (...) Dan plotseling, precies 23 minuten voor twee, vallen de schoten. Zes, zeven, tien misschien (...)

Vincent is niet dood

De Pastoor snelde naar de slachtoffers om hen het H. Oliesel toe te dienen. (...) "Pastoor..." klinkt het plotseling en met ijzige kalmte komt Vincent overeind..., kijkt goed rond... gaat op zijn hurken zitten... en zet het op een lopen. Slechts één gedachte schoot er toen het hoofd van Pastoor Heezemans: hij moest Vincent redden (...) (zijn) verdwijning (was) nog niet door de moordenaars opgemerkt.(...)

Waar is Vincent gebleven?

Bij zijn ongelooflijk wonderbare snelle ontsnapping was Vincent den dijk overgestoken. Hij wilde blijkbaar een toevlucht zoeken in den polder, maar struikelde over een prikkeldraad en tuimelde half in den sloot, waar zijn krachten uitgeput, door bloedverlies en emotie, hem begaven en hij voor den dood bleef liggen. Het Roode Kruis was er direct bij en vervoerde Vincent zoo geheim mogelijk naar het Ziekenhuis (...) men wilde hem natuurlijk zoo snel mogelijk weg hebben, voor het nieuws van zijn wonderlijke ontsnapping was uitgelekt en zijn moordenaars misschien terug zouden komen om het vonnis opnieuw te voltrekken. (...)

Hij komt er echter langzaam maar zeker bovenop, al blijven alle droeve gebeurtenissen van dezen tragische dag voor hem achter een nevel verborgen. Hij herinnert zich niet veel meer en dat is misschien maar gelukkig.(...)

Hun heldendood en de dapperheid van burgemeester Moonen, tot in de laatste oogenblikken - hij is als een soldaat gestorven - zullen in de geschiedenis van plaats en streek blijven leven en hun uitdrukking vinden in het monument dat straks tot hun nagedachtenis zal worden opgericht.

Sterk ingekorte artikel van 16 februari 1945 in 'De Echo Van Het Zuiden'